

Imatge: Activitat per a escolars sobre energies renovables al CEACV.

Butlletí informatiu del Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana

NÚM. 7. QUADRIMESTRAL ceacv@gva.es

BUTLLETÍ INFORMATIU DEL CENTRE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

NÚM. 7 QUADRIMESTRAL
EQUIP D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DEL CEACV

SUMARI

1. LA RESSENYA LITERÀRIA	3
2. ELS WEBS DESTACATS	5
3. ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL D'ALTRES ENTITATS.....	7
4. LES BONES PRÀCTIQUES AMBIENTALS.....	9
5. CONEIX EL CEACV.....	11
6. ACTIVITATS DEL CEACV.....	14
7. PROGRAMA LLARS VERDES	15
8. PROGRAMA MESTRESSES DE CASA.....	17
9. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DEL CEACV	19
10. NOVETATS REBUDES AL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DEL CEACV	20

ÁRBOLES SINGULARES DE ESPAÑA. CONÉIXER-LOS ENS AJUDARÀ A CONSERVAR-LOS

Diversos autores.

Mundi-Prensa. València. 2005. 288 pàgines

Formen part del paisatge i de la nostra història. Testimonis muts del pas del temps, aquests arbres singulars ens continuen contant les seues vivències des dels inicis de la humanitat.

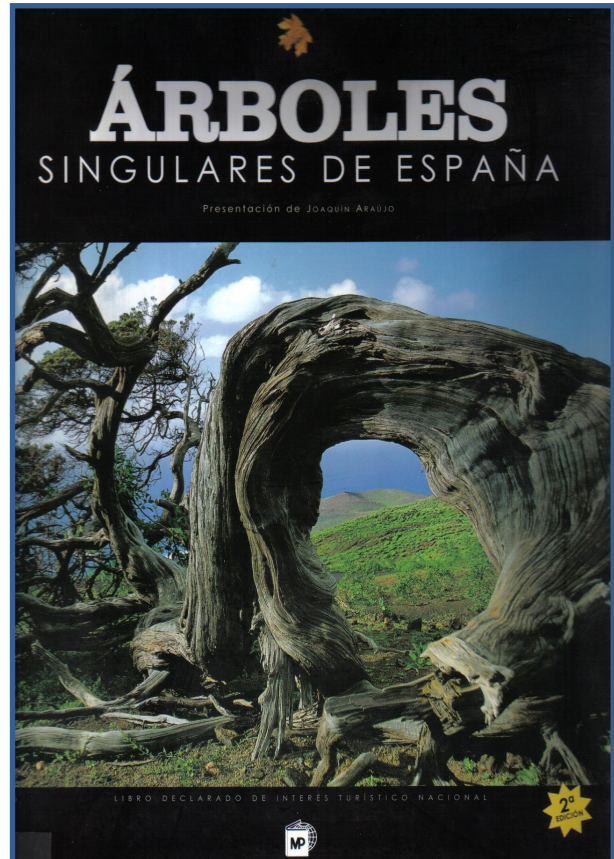
Aquesta obra mostra una selecció representativa dels arbres singulars de totes les terres i pobles del nostre país, a través d'un conjunt d'imatges fotogràfiques i uns breus textos que situen el lector des d'una perspectiva geogràfica, històrica, paisatgística, cultural i morfològica, a manera de pinzellades d'informació que ens acosten més a aquests exemplars tan valuosos dispersos per tot el territori espanyol.

Volem destacar que la Secretaria General de Turisme ha decidit atorgar a aquesta obra el títol honorífic de *Llibre d'Interès Turístic Nacional*. A més, la publicació inclou una carta de presentació en què ha participat Joaquín Araujo i en la qual invita a mantenir activa la nostra memòria perquè l'oblit no esborre del mapa aquests testimonis de la derrota del temps.

La publicació s'estructura en dues parts clarament definides i amb un pes desigual:

La primera part, en què es concentren els textos, tracta la importància d'aquests arbres monumentals o singulars des d'un punt de vista patrimonial i la seua relació directa amb l'home: mites, creences, simbologies, alimentació, font d'inspiració, etc.

El llibre mostra la gran varietat d'espècies disperses per tot el territori nacional sensibles de protecció, tant espècies autòctones, com l'alzina, el roure o l'olivera, com espècies al·lòctones (que provenen d'altres territoris, exòtiques) que han sigut plantades tradicionalment en parcs i jardins amb fins ornamentals. Alguns exemples d'aquestes espècies són les sequoies, ginkgos, avets del Caucas, o els eucaliptus, entre d'altres.

De la mateixa manera, inclou tant arbres que es creixen de forma aïllada com formacions boscoses i arbredes; arbres que creixen en espais naturals protegits com els que viuen als nuclis urbans. Siga quina siga la història d'aquests magnífics exemplars que apareixen en aquesta obra, tots han de donar-se a conèixer amb la finalitat de preservar-los. El coneixement del nombre i de l'estat de conservació dels arbres monumentals a Espanya encara és deficient, per la qual cosa cal una legislació que els empare i en fomenti la conservació. En general, totes les comunitats autònomes han iniciat ja processos de catalogació i protecció legal dels seus arbres singulars, encara que el procés no avança amb la rapidesa que seria desitjable.

Cal gestionar correctament aquests monuments vius per tal d'assegurar-ne la supervivència, i aquesta empresa requereix la participació de tots, tant de les administracions públiques com de les empreses i dels ciutadans en general, per a aconseguir compatibilitzar el desenvolupament econòmic i social amb la conservació de la biodiversitat.

A continuació, i després d'aquest primer bloc introductori, l'obra mostra una segona part molt més extensa basada en una àmplia col·lecció fotogràfica dels exemplars singulars seleccionats de cada comunitat autònoma. Cada fotografia va acompanyada d'una breu descripció que situa l'arbre geogràficament, aporta dades variades sobre l'edat, les característiques morfològiques, la denominació popular, i algun comentari sobre l'estat de conservació actual i un poc de tradició i història, si és possible. És una llàstima el fet de que les fotografies, tot i que són de bon gust i de qualitat, constitueixen un catàleg de *natures mortes* perquè l'objectiu del fotògraf no ha sigut capaç de captar la interacció amb les persones als voltants de l'arbre.

En tot cas, tenir entre les nostres mans un llibre que ens desvela els arbres més singulars de les nostres terres és un autèntic regal. Ens endinsa en el món dels exemplars rars, extraordinaris o excel·lents que ens demanen a crits que els protegem.

Servisca, doncs, aquest llibre perquè el lector pugui descobrir-los, en la confiança que, coneixent-los, sentirà la necessitat de defensar-los, és a dir, de conservar-los per a les generacions futures.

Pepa Ferrando

Biòloga. Educadora del Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana.

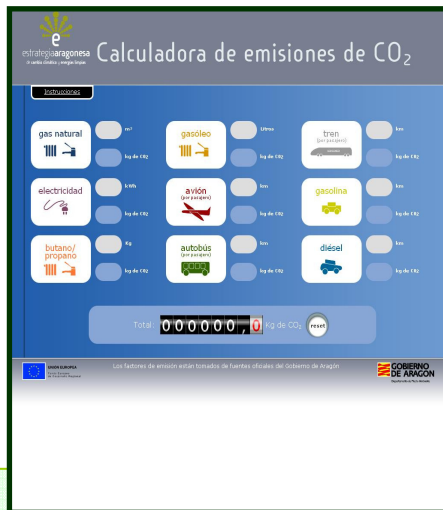

Calculadora de consums d'aparells en mode d'espera

www.ocu.org/stand-by

Els aparells en mode d'espera o *stand by* continuen consumint electricitat, encara que els apaguem. I a causa de l'increment del nombre de dispositius elèctrics en la societat actual aquest consum implica al cap d'un any una xifra significativa.

Amb la calculadora de consum en mode d'espera de l'OCU (Organització de Consumidors i Usuaris) es pot identificar el consum en diferents aparells (àudio, vídeo, oci, d'ofimàtica, de cuina) i retallar la factura elèctrica. Per això, només cal indicar el tipus d'aparell que es deixa en mode d'espera i la calculadora mostrarà la seua potència, el consum energètic (kW/h), el CO₂ que produeix i la despesa, en euros, que implica aquest consum elèctric en un any.

Calculadora d'emissions de CO₂

<http://calcarbono.servicios4.aragon.es/index.html>

Les emissions de gasos d'efecte hivernacle van lligades principalment al consum d'energia (carboni, gas, petroli) en forma de combustibles, de forma directa o indirecta. Les nostres llars també són espais dels quals es produeixen emissions de gasos d'efecte hivernacle, i entre aquests el més destacat és el CO₂.

Podem conèixer les nostres emissions de CO₂ utilitzant aquesta pàgina que ha creat el Govern d'Aragó. Aquesta eina permet quantificar de forma senzilla les emissions derivades dels consums casolans més habituals (electricitat butà, gasoil, gas natural) i en el transport amb diferents mitjans (avió, tren, autobús i cotxe de gasoil i de gasolina). Com que algunes d'aquestes emissions són degudes a activitats compartides entre tots els membres de la casa, es poden realitzar els càlculs per persona o per llar.

Aquesta pàgina ofereix, a més, recomanacions per a reduir aquestes emissions adoptant unes senzilles bones pràctiques.

ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL D'ALTRES ENTITATS

JARDÍ BOTÀNIC DE VALÈNCIA. FUNCIONS DEL GABINET DE DIDÀCTICA

El Gabinet Didàctic és el departament del Jardí Botànic de la Universitat de València (UVEG) encarregat de la gestió educativa.

Aquest departament posa a la disposició dels centres escolars les activitats educatives i la gestió de les visites al Jardí Botànic de València. Per a sol·licitar una visita s'ha establert un servei d'atenció on s'explica a l'usuari les condicions i la manera més òptima de fer-la. La sol·licitud s'escriu en un quadern per a conèixer diàriament les visites programades. Així mateix, aquesta informació passa a la taquilla perquè el personal conega i controle els grups que han entrat, tant si la van sol·licitar amb antelació com si no. Cadascun d'aquests grups ha d'emplenar una fitxa que permet poder fer l'estadística de les visites. Aquesta estadística es realitza cada mes i permet avaluar-ne l'evolució. Es realitza per nivells, per número de grup i nombre de visitants. (Adjunte estadística i gràfica).

Pensem que la informació genera una manera respectuosa i adequada respecte a l'actitud dels grups i l'ús que fan de les instal·lacions per a aconseguir un menor impacte al Jardí. A més, en el web del Jardí www.jardibotanic.org, en format PDF, es poden descarregar tant els objectius com els tallers que es realitzen, per a facilitar al professorat la tasca de conèixer per endavant què es farà.

El Gabinet desenvolupa una àmplia i extensa gestió de comunicació en dos espais que considerem de gran abast i importància.

Des de l'any 2003, col·laborem setmanalment en el diari *Levante-EMV* suplement *Aula*, secció *Racó del Botànic*, que permet difondre les activitats i també proporcionar eines de coneixement per als professors de centres escolars. Articles sobre les plantes, l'ús medicinal d'aquestes i com cuidar-les i conèixer-les són els temes habituals en aquesta secció.

També la revista *Mètode* de la Universitat de València proporciona la plataforma idònia per a donar a conèixer activitats pràctiques i experiments que es poden realitzar amb les plantes.

Hi ha dues tasques que volem destacar per la seua importància i repercussió, tant per a centres escolars com per a la societat en general. La Festa de la Ciència de la Setmana de la Cultura Científica, de la UVEG. Aquesta Festa es realitza des de 1991 i cada any s'ofereix des d'una temàtica activitats perquè la societat conega i s'aproxime a la ciència d'una manera lúdica: Darwin, el reciclatge, els boscos, la biodiversitat, són alguns dels temes desenvolupats aquests últims anys. Aquesta activitat rep un nombre de més de 2.000 persones que visiten un diumenge de novembre el Jardí Botànic. Una altra activitat és la fira d'Experimenta o Festa de la Física, que des de l'any 2006 amb motiu de l'any internacional de la Física va començar a realitzar-se. Més de 60 centres escolars, més de 200 estudiants són els protagonistes, i ells tenen i realitzen de manera practica les bases teòriques de les activitats. Amb ells famílies i públic participen d'una jornada lúdica i científica que no sols parla de física sinó d'altres àrees de les ciències afins que poden ser interessants.

De les nombroses tasques que realitzem, els tallers de vacances representen la manera més lúdica d'acostar la ciència als xiquets, ja que els períodes vacacionals proporcionen els dies en què podem treballar des d'una altra perspectiva i desenvolupar propostes didàctiques que després s'introdueixen en l'ensenyament reglat amb temps i espai per a valorar-ne l'interés educatiu. Per això cada període vacacional: Pasqua, Nadal i estiu es converteixen en un laboratori d'idees i activitats. En l'actualitat tenim una activitat per a treballar en el web o en el mateix jardí botànic. Es denomina **Misteri en el Botànic** i a través de pistes has de resoldre un assassinat. Podeu jugar des de www.jardibotanic.org/educacion/recursos.

Esperem que us agrade!

Mª José Carrau
Gabinet Didàctic del JBV

LES BONES PRÀCTIQUES AMBIENTALS

LA MOBILITAT SOSTENIBLE A LES CIUTATS

La mobilitat s'ha convertit en un factor determinant i bàsic en l'actual sistema de vida. Anar a treballar, a comprar, a visitar un amic, a divertir-nos, etc. és una pràctica comuna a tots nosaltres. Amb el cotxe, la bici, amb autobús o metro, ens movem sense parar. Aquesta contínua dinàmica de viatjar i transportar-nos d'un lloc a un altre també té el seu impacte ambiental, principalment el consum energètic, l'emissió de gasos contaminants, l'ocupació d'espai per a construir noves infraestructures i la fragmentació del territori, el soroll, etc.

Per tant, l'ús d'unes bones pràctiques que fomenten una mobilitat sostenible permetran unes millores ambientals importants i també en la nostra qualitat de vida i en la nostra salut.

Hi ha algunes iniciatives per a fomentar l'ús de sistemes de mobilitat més respectuoses amb l'entorn des d'institucions públiques, com per exemple els cursos de conducció eficient que ofereix a diversos col·lectius l'Aven (Agència Valenciana de l'Energia), o també des d'associacions, com per exemple Aktúa, que ha elaborat un pla denominat Mou-te!, en el qual tracten d'establir, a través de la participació de ciutadans, empreses i col·lectius, punts de trobada per a aconseguir una mobilitat més sostenible a les nostres ciutats.

D'aquest pla, Aktúa va obtenir **10 conclusions** bàsiques, a les quals van arribar els participants de l'acció València Mou-te! sobre la mobilitat a la ciutat de València, però que són aplicables a la majoria dels pobles i ciutats de la geografia valenciana, ja que molts presenten unes característiques semblants. Aquestes 10 conclusions són:

1. La bicicleta, convencional o elèctrica, és un mitjà ideal per a desplaçar-se per la ciutat de València. València és una ciutat plana, amb un bon clima i amb l'avantatge de disposar del llit del riu com a via per a desplaçar-se. És un mitjà econòmic, net i ràpid per a desplaçaments curts.
2. El cotxe, a pesar de ser el mitjà més utilitzat per a desplaçaments urbans no de vianants, no és el millor valorat pels participants, que aposten per no utilitzar-lo habitualment sempre que troben una alternativa vàlida, alguna cosa que hi haja a la ciutat de València. Ací també entren qüestions culturals i d'hàbits, que poden canviar amb informació i educació.
3. La mobilitat elèctrica pot ser una realitat a curt termini. València té unes condicions idònies. La millora de la qualitat de vida, per la reducció de la contaminació atmosfèrica i el soroll, seria considerable. Quedarien per resoldre aspectes com la recarrega dels vehicles i l'origen de l'electricitat. Aquest mitjà serà més sostenible com més siga la nostra capacitat per a generar aqueixa electricitat a partir de fonts renovables.
4. En general, València és una ciutat segura per a circular amb qualsevol mitjà de transport, exceptuant el cas de les persones amb discapacitat motriu. Aquestes encara troben nombroses dificultats per a desplaçar-se amb seguretat. També s'ha detectat una creixent inseguretad relacionada amb l'increment del nombre de desplaçaments amb bicicleta. Els participants detecten problemes a l'hora de compartir vies entre ciclistes, vianants i conductors.
5. La ciutat necessita redistribuir l'espai urbà, equilibrant l'espai, a favor del vianant i dels mitjans públics.
6. La majoria dels usuaris consideren car el transport públic, cosa que no anima a usar-lo.

7. La millora del carril bici i el seu manteniment ha de ser una prioritat per a les autoritats. Cal escoltar les recomanacions dels usuaris i portar-les a la pràctica tant com es puga. L'ús compartit de les grans vies és un assumpte que cal solucionar per a impulsar definitivament l'ús de la bici a la ciutat.

8. El metro, a pesar de considerar-se car, és el mitjà ideal per a unir la ciutat amb l'àrea metropolitana.

9. En trajectes per la ciutat que no superen els dos quilòmetres, l'opció millor és desplaçar-se a peu. En general, València és una ciutat amable per a recórrer-la caminant.

10. Respectar els límits de velocitat urbans és encara una assignatura pendent per a molts conductors de cotxes i motos, en especial a les grans vies i les zones noves de la ciutat. Una de les claus per a reduir l'impacte ambiental del trànsit rodat de la ciutat és precisament aquesta, adaptar la velocitat dels vehicles als límits establits.

D'aquestes conclusions es conclou que cal un canvi important en l'ús de tipus de transport habituals a les ciutats, bàsicament el cotxe, i substituir-lo per un altre que tinga un consum energètic, ocupació d'espai, soroll i perillositat menys impactant. Es dona especial importància als desplaçaments a peu, amb bicicleta i amb mitjans de transport públic, destacant en aquest últim cas el metro. En tot cas, és també una reclamació important aconseguir mitjans de transport públic més barats, i generar infraestructures dins de la ciutat per a permetre la circulació segura de bicicletes (completar les xarxes de carril bici i construir-los com a autèntics carrils bici, i no com a simples fragments de vorera pintats de verd o roig).

Serafín Huertas
Educador del CEACV

EL SISTEMA DE GESTIÓ AMBIENTAL DEL CEACV

.El Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana (CEACV) és el centre referencial de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient per a l'educació ambiental en l'àmbit de la nostra comunitat autònoma.

Les seues instal·lacions es localitzen al terme municipal de Sagunt, al costat de la zona humida protegida la Marjal dels Moros i envoltades de diferents paisatges típics del litoral mediterrani. El CEACV es troba ubicat a l'antiga Alqueria dels Frares, construïda a finals del segle XVII, i que va ser completament rehabilitada l'any 1999 per a acollir les seues instal·lacions i funcions.

A les instal·lacions del CEACV s'han ubicat diverses exposicions de caràcter ambiental, hi ha aules per a la impartir la docència, sala d'actes i projeccions, laboratori, centre de documentació i les oficines administratives pròpies. Al voltant de l'Alqueria, i completant les anteriors instal·lacions, es localitzen diversos jardins, com ara el Jardí dels Paisatges Mediterranis i l'Hort Històric de la Comunitat Valenciana, la planta de producció d'energia solar, l'àrea de recreació per als visitants i l'aparcament per a vehicles.

Entre les diverses activitats que s'exerceixen a les nostres instal·lacions podem citar els itineraris de divulgació i sensibilització, els cursos que s'imparteixen dins dels programes de formació ambiental, l'organització de reunions tècniques, seminaris i jornades, els serveis de documentació que ofereix la biblioteca o les activitats d'oci en època estival o en caps de setmana.

El CEACV, que va ser inaugurat l'any 1999, ha orientat els seus objectius cap a la informació, formació i conscienciació ambientals del públic que ens visita. En el marc d'aquests ambiciosos objectius es va pensar en la implantació d'un sistema de gestió ambiental (SGA) al CEACV, no únicament com una eina de control i millora ambiental dels processos i activitats que s'hi fan, sinó també com un recurs demostratiu i educatiu que servira de referència i exemple als usuaris del CEACV i al públic en general. El SGA del CEACV compleix les normes UNE-EN-ISO 14001 i el Reglament comunitari d'ecogestió i ecoauditoria EMAS.

El procés d'implantació del SGA del CEACV es va iniciar durant l'any 2001. Durant aquest procés inicial es van adaptar les activitats, treballs i processos que es feien al CEACV als requisits que exigeixen les normes ISO i EMAS, es va preparar tota la documentació necessària i es van realitzar els processos de formació de tot el personal per a donar-los a conèixer el SGA i les implicacions que tindria en el desenvolupament del seu treball habitual. Finalment, el SGA del CEACV es va certificar en ISO 14001 i es va registrar en EMAS l'any 2002, sent la primera unitat administrativa de la Generalitat Valenciana que va obtenir aquests reconeixements.

Actualment el SGA del CEACV disposa d'un total d'11 procediments i 23 instruccions per a regular els diferents aspectes ambientals que han sigut identificats a les nostres instal·lacions. Entre altres es regulen aspectes com el control i manteniment de l'EDAR, els treballs de manteniment, els de neteja, la gestió dels residus, el control de la il·luminació interior i exterior, l'ús del laboratori o la gestió de les visites i els cursos que es fan al CEACV, l'ús de vehicles i maquinària, els treballs de jardineria i agricultura ecològica, etc. Tots aquests procediments i instruccions s'articulen i gestionen a través de diversos formats que permeten mantenir documentats constantment els canvis i processos que es fan diàriament. La gestió del SGA la realitzen els dos tècnics superiors del CEACV amb el suport del cap de manteniment.

Encara que pot parèixer que tots els aspectes ambientals identificats són de caràcter negatiu per al medi ambient, el SGA del CEACV recull diversos aspectes positius com ara la producció d'energia solar fotovoltaica, el foment de la biodiversitat, la producció de compost o la sensibilització ambiental d'usuaris.

L'any 2011 el SGA del CEACV rebrà el certificat número deu per part dels auditors d'AENOR. Durant aquests anys els nostres objectius i metes de millora ambiental han anat encaminats cap a aspectes com l'estalvi d'energia, la disminució en els consums d'aigua, l'increment en la separació dels residus per al reciclatge posterior, l'increment en els nivells de diversitat d'espècies animals i vegetals en el seu entorn, la reducció en el consum de combustibles, entre molts altres.

El SGA és una eina important en el control i la millora ambiental dels processos i activitats que es fan al CEACV, però també és un recurs demostratiu i educatiu que serveix de referència i exemple a altres organitzacions i entitats interessades a implantar o millorar el seu sistema.

Les implicacions que aquest SGA té per al públic que ens visita s'han tractat de transmetre a través de la publicació de materials de comunicació. Amb aquests materials s'ha informat el públic de l'existència del SGA i els principals aspectes que inclouen la seua gestió i desenvolupament. Així mateix, els participants en les diverses activitats que es realitzen habitualment en el CEACV (cursos, jornades, etc.) són informats puntualment de l'existència d'aquest SGA, de les implicacions que té amb les activitats que faran durant l'estada al CEACV i com poden participar en la gestió i millora d'aquest sistema a través de les seues propostes. Com a complement informatiu cap al públic que utilitza les nostres instal·lacions, s'han ubicat diversos cartells sobre com han de realitzar la separació de residus i el consum d'aigua o el d'energia elèctrica, per a reduir l'impacte d'aquests processos en què ells estan també implicats.

També està exposat, i a la disposició del públic que així ho sol·licite, el compromís ambiental del CEACV, en el qual ens obliguem a desenvolupar les activitats prevenint els impactes ambientals negatius que es pugen produir, fent un ús sostenible de tots els recursos i realitzant un procés continu de millora.

La implantació del SGA al CEACV està plenament aconseguit, ja que es realitzen sistemàticament els processos de formació del personal, els de control i avaluació dels aspectes ambientals i els relacionats amb la gestió de les activitats que s'exerceixen diàriament, segons el que determinen clarament els procediments i instruccions del nostre SGA.

Rafael Todolí i Víctor Benlloch
Tècnics del CEACV.

ACTIVITATS DEL CEACV

SETEMBRE – DESEMBRE 2011

SETEMBRE

Del 16 al 22 de setembre. Activitats de la Setmana Europea de la Mobilitat Sostenible.

OCTUBRE

2 d'octubre. Jornada de portes obertes del CEACV.

23 d'octubre. Diumenge familiar. Les oliveres del CEACV.

Del 24 d'octubre al 6 de novembre. La quinzena de les oliveres (per a centres educatius).

NOVEMBRE

Del 19 de novembre al 3 de desembre.

Activitats de la Setmana Europea de la Prevenció de Residus.

DESEMBRE

4 de desembre. Diumenge familiar. Recicl-ART.

PROGRAMA LLARS VERDES

JORNADA DE FORMACIÓ PER A TÈCNICS MUNICIPALS DEL PROGRAMA LLARS VERDES

El passat dimecres 15 de juny es va celebrar en el CEACV la jornada de formació per als tècnics d'ajuntaments dels municipis que participaran en el pròxim programa de Llars Verdes per al curs 2011-12.

Aquest programa s'ha iniciat en el curs 2010-11 als municipis valencians de Puçol i Sagunt, coordinat i desenvolupat per tècnics del CEACV. En el programa es treballen amb les famílies participants diversos aspectes relacionats amb una gestió més sostenible de les llars mitjançant xarrades, tallers, exposicions, etc.

Després de l'experiència inicial en aquests dos municipis es pretén traslladar el programa a altres municipis de la Comunitat Valenciana, en els quals siga un tècnic de cada ajuntament qui desenvolupe el programa.

Per a poder posar en marxa el projecte, el dia de la jornada un tècnic de cada ajuntament participant ha rebut la formació inicial. S'ha informat sobre com posar en marxa el programa, com realitzar la difusió,

inscripció de famílies participants, tallers que convé efectuar, i s'han repartit materials informatius i pràctics, etc.

Està previst que hi participen uns 17 o 18 municipis en aquesta segona fase del programa Llars Verdes.

FI DE CURS DEL PROGRAMA LLARS VERDES. SOPAR “BAIX EN RESIDUS”

El passat divendres 24 de juny s'ha celebrat al CEACV la “festa fi de curs” del primer any del programa “Llars Verdes” que s'efectua als municipis de Sagunt i Puçol.

Aquesta celebració s'ha organitzat al voltant d'un sopar per a totes les famílies participants en el programa, però amb un objectiu ambiental, generar-hi la menor quantitat possible de residus. Amb aquest fi s'han fet unes recomanacions a les famílies participants com ara evitar elements d'un sol ús (plats, gots, coberts, tovallons), no utilitzar embolcalls d'un sol ús (paper de plata o film plàstic) i emprar sempre elements reutilitzables.

En el sopar, a més, es va lliurar el premi a la guanyadora del I concurs de receptes “Torna a casa” de Llars Verdes, que ha sigut Inma Juan, de Puçol.

A més, varem plantar un arbre a les instal·lacions del CEACV per recordar aquesta activitat.

En total, en l'activitat han participat 25 persones.

LLARS VERDES COMUNITAT VALENCIANA
"Gestos senzills a casa, estalvi per a tu i per a tots"

PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL ADREÇAT A COL·LECTIUS DE MESTRESSES DE CASA

Tots nosaltres, a través de les nostres activitats diàries, contribuïm a generar i incrementar diversos impactes sobre el medi ambient. Quan obrim els llums, quan cuinem, en utilitzar els lavabos, rentar la roba, circular amb el cotxe o realitzar la neteja, estem contribuint, amb unes magnituds relativament menudes, però constants, a incrementar la pressió sobre el medi ambient. Per tant, ha de ser una tasca de tots el tractar de reduir al mínim possible els efectes negatius sobre el medi que generen les nostres accions habituals.

Estalviar energia, minoritzar el consum d'aigua, incorporar hàbits de transport sostenible, minvar la producció de residus o consumir productes amb una petjada ecològica menor són a soles algunes de les accions que podríem replantejar-nos per a aportar la nostra contribució a millorar el medi ambient i reduir les nostres emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Les pautes de consum són una de les causes més importants de deteriorament global del medi ambient. Malgrat açò, aquesta informació no arriba als ciutadans. És per tant important intensificar les accions tendents a fer-la arribar a tots els consumidors.

En el cas del col·lectiu de les mestresses de casa, es tracta d'un grup de persones al que freqüentment no arriba aquesta informació, però que per contra sol jugar un paper molt important en la presa de decisions en la gestió de les llars. A més, és un col·lectiu que compta amb una important xarxa organitzada per tot el territori valencià. És, per tant, un col·lectiu sobre el que seria de gran interès desenvolupar accions informatives, formatives i de conscienciació sobre aquells aspectes ambientals en els quals poden influir a través de les seues accions qüotidianes.

El Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana, amb una dilatada experiència en el disseny i desenvolupament de programes d'educació i formació ambiental, ha enllestit un programa educatiu adreçat a les mestresses de casa, que s'oferiria a través de les associacions de la Comunitat Valenciana.

Objectius

- Promoure l'autocontrol dels consums domèstics tot introduint mesures i comportaments estalviadors, que ajuden a fer una compra més ètica i ecològica.
- Fomentar l'eficiència energètica a la llar.
- Fomentar la reducció del consum domèstic d'aigua.
- Promoure la prevenció en la generació dels residus.

- Fomentar la correcta separació dels residus a la llar.
- Promoure la mobilitat sostenible.

Continguts

Els continguts del programa fan referència als aspectes relacionats amb els hàbits quotidians a la llar relacionats amb la generació i la separació dels residus, els hàbits de consum, els usos de l'aigua, els usos energètics, els models de desplaçament, etc.

Metodologia

El programa s'organitza en torn a tres temes que es presentaran com a tallers, amb una durada d'unes dos hores:

Tema	Títol
ENERGIA	DESENDOLLA'T. Còm reduir el consum energètic a casa
AIGUA	LA GOTA. Còm reduir el consum d'aigua a casa.
RESIDUS	ENVASOS, ELS JUSTOS. Còm previndre la producció de residus a casa.

Cada taller s'estructura en els següents blocs:

1. Xerrada informativa	20 minuts	Xerrada introductòria sobre l'aspecte a tractar amb notícies d'actualitat, i el medi ambient en general .
2. Taller temàtic	60 minuts	Taller pràctic on es presentaran ferramentes i equips tecnològics senzills com també exemples de comportaments més respectuosos amb el medi ambient. Es donarà informació també sobre els estalvis econòmics que es poden assolir amb la incorporació d'aquests elements.
3. Visita a les instal·lacions del CEACV	30 minuts	Visita a les instal·lacions del CEACV on es mostraran algunes de les ferramentes i bones practiques explicades.

EL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DEL CEACV

- **Es poden realitzar consultes en sala.** La biblioteca disposa de consulta de materials en sala i d'assessorament d'un tècnic sobre qualsevol dubte que pugua sorgir. També disposa d'un ordinador connectat a Internet per a qualsevol recerca d'informació o per a poder realitzar tasques que requerisquen un suport informàtic. Es poden fer recerques dels documents del Centre de Documentació del CEACV a través de la base de dades del CIDAM.
- **Utilitzar el servei de préstec extern.** Permet el préstec de fins a quatre documents durant un termini màxim de 15 dies. El préstec pot ser presencial o per correu. En aquest últim cas l'enviament de materials està limitat a un pes màxim de 3 kg. La devolució de documents per correu sempre és a càrrec de l'usuari.
- **Recerques bibliogràfiques.** El Centre de Documentació del CEACV realitza, a petició dels usuaris, recerques bibliogràfiques per temes entre els materials que té disponibles.

Tècnic del Centre de Documentació–Biblioteca del CEACV: Víctor Benlloch

Tel. consulta: 96 268 00 00 Fax: 96 267 29 44

Correu electrònic: biblioteca_cea@gva.es

Devolució per correu postal: CEACV. Apartat de correus 100. 46520 Port de Sagunt (València).

Horari: de dilluns a divendres de 9:00 a 14:00 hores, i de dilluns a dijous de 16:00 a 18:00 hores. (Vesprades d'estiu tancat).

El Centre de Documentació del CEACV sol·licita la cessió o donació de bibliografia per a incrementar els fons destinats a ús públic.

Ubicació del CEACV:

CENTRE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Alqueria dels Frares. Partida de Gausa.
Carretera de la Siderúrgica, km. 2
46500 Sagunt (València)

Vosté rep aquest correu electrònic perquè s'ha donat d'alta en la Llista de distribució del CEACV. En compliment de l'establert en la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal (Llei 15/1999) l'usuari podrà exercir els seus drets d'accés i rectificació de les seues dades personals als fitxers del CEACV mitjançant l'enviament d'un correu electrònic a la següent adreça de correu electrònic: biblioteca_cea@gva.es o la cancel·lació d'aquestes.

NOVETATS REBUDES AL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DEL CEACV

**DOCUMENTS INCORPORATS AL FONS BIBLIOGRÀFIC DURANT
ELS MESOS DE MARÇ, ABRIL, MAIG I JUNY DE 2011.**

---

0. EDUCACIÓ AMBIENTAL

- La vida de les plantes. Parramón. 1994.
- Viaje a la sostenibilidad. Una guía para la escuela. J. Martínez. Los libros de la catarata. 2010.
- Educar en la sostenibilidad. L. Abad et al. CCS. 2009.
- Educación, medio ambiente y didáctica del entorno. A. Ruiz. Ed. Popular. 2008.
- La vuelta al mundo de un foror polar rojo. W. Korn. Siruela. 2010.
- Mi amigo el árbol. M. Krumbach. Oniro. 2004.
- Moviéndonos por el agua. Cruz Roja.2010. DVD.
- Comprar mejor... para dañar menos el medio ambiente. Acció Ecologista Agró.
- La amenaza terrestre. J.A. López. Ed. Natura y Cultura. 2010.
- Ciudades 2.0. ¿Qué se esconde detrás del cambio climático?. Ecologistas en Acción. 2010.
- Sons i sorolls. Guia informativa i proposta d'activitats per millorar la qualitat acústica. Ajuntament de Barcelona. 2011.
- Manual de ahorro y eficiencia energética en el hogar. Gobierno de Aragón. 2011.
- VI Encuentro "La Ciudad de los Niños". Acción Educativa. 2010.
- Ciudades y cambio climático. Ecologistas en acción. 2009..
- Los tres cielos. Aventuras infantiles de Félix Rodríguez de la Fuente. M. A. Pinto y S. Cubeiro. Caja Burgo. 2010.
- Cuaderno del avión común. Junta de Andalucía. 2011.
- Quadern de camp del Clot de Galvany. O. Tortosa. Ajuntament d'Elx. 1999.
- Cuaderno de campo del litoral ilicitano. VV.AA. Ajuntament d'Elx. 2004.
- Fòrum d'educació ambiental 2000+10. Comunicació i acció. SCEA. 2011.
- Ven a jugar con los puertos de Sagunto, Valencia y Gandía. Actividades ambientales de la Autoridad Portuaria de Valencia. Ministerio de Fomento.
- Curso guías interpretes de la reserva Intercontinental del Mediterráneo. Cuaderno de trabajo. Junta de Andalucía.

1. MEDI NATURAL

- Flora de la Vall dels Alcalans. S. Fos y M. Ángeles Codoñer. Ed. Mancomunitat Vall dels Alcalans. 2011.
- Insectos de la Devesa de l'Albufera. Ajuntament de València. 1988.
- Actas del XVI Congreso de Europarc. Europarc. 2011.
- Humedales españoles. Fundación biodiversidad-CEHUM-.Ministerio MAMRM.2010. DVD.
- Catálogo de árboles. Inventario de especies del Hospital General de Valencia.

2. ASSENTAMENTS HUMANS

- Estrategia territorial de la C.V. Jornadas de expertos. Forum Territori. 2009.

3. IMPACTE AMBIENTAL

- Vive sin ruidos. Conselleria de Medi Ambient. FVMP.
- Guia de la recollida selectiva d'envasos i embalatges. Generalitat de Catalunya. 2000.
- El reciclado de plásticos en España. Anarpla.
- Pla de gestió de residus de L'Eliana. S. Rodrigo. Ajuntament de L'Eliana. 2006.
- Frenar el cambio climático por el futuro de la humanidad. Amycos. DVD.
- Cambio climático y sus consecuencias. Generalitat Valenciana. 2007.

4. POLÍTICA AMBIENTAL

- Guía de aplicación del estándar de calidad en la gestión para la conservación en espacios protegidos. Europarc. 2011.
- Fuentes de información ambiental. A. de la Cueva y F. Ginés. PUV. 2010.
- Manual de experiencias en restauración de humedales. MMAMRM-Fundación Global Nature-CajaMadrid. 2010.
- Responsabilidad social corporativa en la Pyme. Cámaras de comercio de la C.V. 2006.
- Guía básica sobre cambio climático y cooperación para el desarrollo. IPADE. 2006.
- Fuentes de información en medio ambiente. A. de la Cueva y F. Ginés. PUV. 2010.

6. GESTIÓ AMBIENTAL

- Mejora de la calidad del aire por cambio de combustible a gas natural en automoción. Aplicación a Madrid y Barcelona. Gas Natural. 2007.
- 5º Congreso nacional de Evaluación de Impacto Ambiental. Cooperación, desarrollo y sostenibilidad. Ministerio de Medio Ambiente. 2010.
- Indicadores de sostenibilidad. Red local de sostenibilidad de Cantabria. Gobierno de Cantabria. 2010.

7. MEDI SOCIAL

- Guía para periodistas sobre biodiversidad y negociación internacional. APIA. 2010.
- La formación para el desarrollo. Asoc. In Loco. 2003.
- Interpretación del patrimonio. Diseño de programas de ámbito municipal. J. Sureda. UOC. 2008.
- Ciudadanía y medio ambiente. A. Dobson. Proteus. 2010.
- El secreto del agua. A. Arnau. Díaz de Santos. 2008.

8. ACTIVITAT ECONÒMICA

- Finanzas sostenible. M. A. Fernández. UNED. 2010.
- Iniciativas laborales sostenibles. Ministerio de Medio Ambiente. 2007.
- Medio ambiente, un medio de oportunidades. XVII Foro Universitario Juan Luis Vives.

PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

- CV News. Núm. 70, 71.
- Futura. Núm. 20.
- Estratos. Núm. 98.
- Seguridad y medio ambiente. Núm. 121.
- Seguridad y medio ambiente. Núm. Especial medio ambiente.
- Reciclaje al día. Núm. 14.
- WindBlatt. Núm. 1.
- New energy. Núm. 2-2011.
- Mètode. Núm. 69.
- Programa de seguimiento 2009-10. Seo/BirdLife.
- Nuevas tecnologías. Núm. 31.
- Eroski consumer. Núm. 151
- New energy. Núm feb.
- Natural de Aragón. Núm. 41.
- Seducción ambiental. Núm. 2.
- En acción. Núm. 31.
- Ambienta. Núm. 94.
- Aves y naturaleza. Núm. 5, 6.
- Polivalencia. Núm. 67.
- Nuevas tecnologías. Núm. 32.
- Tecnología del agua. Núm. 329.
- Aula verde. Núm. 38.

 Biodiversitat. Núm. 14.

 Clot de Galvany, boletín informativo. Núm. 15.

 Proyecto ríos Cantabria. Informe anual 2010.